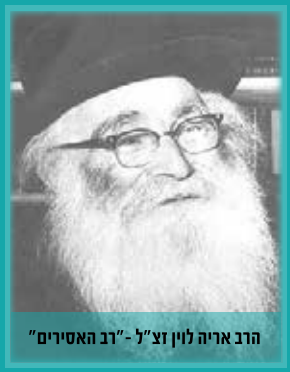
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

גליון מספר 275

י"ג תשרי תשפ"ג

פרשת האזינו

דרך חיים

"לדוד ה' אורי וישעי... כי יצפנני בסכה ביום רעה יסתרני בסתר אהלו בצור ירוממני" (תהלים כז א-ה). "אורי בראש השנה, וישעי ביום הכפורים" (ויקרא רבה כא ד), ובמדרש: "יצפנני בסכה - רמז לסוכות". הוה אומר שמצות הישיבה בסוכה יסודה להצפן ולהסתתר בסוכתו של הקב"ה. הסוכה היא מקום של השראת השכינה, כפי שדרשו חז"ל (סוכה ט.): "כשם שחל שם שמים על החגיגה כך חל שם שמים על הסוכה, שנאמר: "חג הסכות שבעת ימים לה'", מה חג לה' - אף סוכה לה'". הסוכה שעשויה מעניינים חומריים כדין חל עליה שם שמיים, היא מתקדשת בקדושתו יתברך, וסוכתנו הופכת לסוכתו של הקב"ה - "יצפנני בסכה" שלו. אחרי עבודת הקודש של חודש אלול, ראש השנה ועשרת ימי תשובה הגענו עד ליום הכיפורים, בו כולנו נתעלינו להיות כמלאכים עד שבתפילת הנעילה אנו מגיעים לדרגה שכל אחד מרגיש כי נוגע הוא בכסא הכבוד. בשעת הנעילה הקב"ה חתם יחידי על דינו של כל אחד. ובשל כך ביקשנו: "יחביאנו צל ידו תחת כנפי השכינה, חון יחון כי יבחון לב עקוב להכינה". מלבד פשטות הדברים, שמבקשים אנו על גאולת השכינה וחזרתה לציון, מבקשים אנו גם כן לזכות כי גם לאחר יום הכיפורים נשמור את ההויה הגדולה הזו, שכל המציאות שלנו תהיה בצל ידו תחת כנפי השכינה. שלא רק ביום הכיפורים בו אנו צמים ומפושטים לגמרי מענייני הגופניות נזכה לזה, אלא גם אחר כך כשניכנס לחיי היום-יום הגשמיים נזכה להמשיך להיות נצורים תחת כנפי השכינה. ומכיוון שצריך לכך הכנה והכשרה, מבקשים אנו "כי יבחון לב עקוב להכינה". ולאחר ההכנה וההכשרה הזו באה מצות סוכה המשמרת את אותה נקיות, אותה מדרגה רוחנית של תחת כנפי השכינה, להכניס את תוך הויית היום-יום שלנו.

חג הסוכות הוא זמן שמחתנו. זמן שבו באופן טבעי כל אחד שמח במצב הגשמי, "חג הסכת תעשה לך שבעת ימים באספך מגרנך ומיקבך" (דברים טז יג). ואת אותה השמחה הגשמית מקדשים אנו בקדושת הסוכה, דהיינו באותו השבוע ימים של שמחה וטוב לבב על הפרנסה שמן הגורן והיקב, נוטלים אנו ומכניסים הכל לפניי ולפנים. הסוכה המקיפה אותנו מכל צדדינו משרה שכינה על כל גופניותנו.

אבל השמחה העיקרית של חג הסוכות אינה השמחה הגשמית שזוכה לעלייה רוחנית, כי אם השמחה הרוחנית שבימים אלה. כפי ששנינו (משנה

המשך בעמוד הבא

הגליון מוקדש לעילוי נשמת

שרה בת יעקב ז"ל

טלפון: 1700-700-999 | **דוא"ל:** office@ish-tsadik.org.il | **אתר:** www.ish-tsadik.org.il

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

דרך חיים

סוכה פרק ה): "כל מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו... ולא היה חצר בירושלים שאינה מאירה מאור בית השואבה. חסידים ואנשי מעשה היו מרקדים לפניהם באבוקות של אור שבידיהן ואומרים לפניהן דברי שירות ותושבחות והלוים בכנורות ובנבלים ובמצלתים ובחצוצרות ובכלי שיר בלא מספר...". וכפי שמפרטת הגמרא סוכה נג.): "יש מהן אומרים אשרי ילדותנו שלא ביישה את זקנותנו (רש"י: "שלא עברנו עבירה בילדותינו, לבייש את זקנותנו") - אלו חסידים ואנשי מעשה, ויש מהן אומרים אשרי זקנותנו שכפרה את ילדותנו - אלו בעלי תשובה. אלו ואלו אומרים אשרי מי שלא חטא, ומי שחטא ישוב וימחול לו". מכאן שעיקר השמחה בחג הסוכות הייתה על התהדרות כל אחד ואחד, או על אשר לא חטא או על אשר זכה לעשות תשובה גמורה מחלאת חטאיו, מכח מדרגת הטהרה של יום הכיפורים. בחג הסוכות זוכים אנו לחוש את האושר הגדול שבטהרה מטומאת החטאים. זהו שדוד המלך אומר (תהלים נא פסוק ט-י ויד): "תחטאני באזוב ואטהר תכבסני ומשלג אלבין. תשמיעני ששון ושמחה תגלנה עצמות דכית... השיבה לי ששון ישעך ורוח נדיבה תסמכני". וכפי שניסח זאת רבינו יונה (שערי תשובה ד ח): "כי הראה שמחתו בהגיע זמן כפרתו, ותהיה לו לעדה על דאגתו לאשמתו, ויגונותיו לעונותיו". זו כוונת לשון הכתוב: "ושמחתם לפני ה' אלקיכם שבעת ימים" (ויקרא כג מ). מכח הזכות לעמוד לפניו יתברך - זוכים אנו לשמחה, מכח מחילת העוונות המביאה לקרבת אלקים מחודשת זוכים גם כן לשמחה גדולה.

שבת שלום!

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

בדרכו של ר' אריה

בערב פסח לאחר חצות התדפק אחד השכנים על פתח ביתו של הרב וסיפור כי הבחין בסביבה בגנב שפרץ לקיוסק, אלא שהוא חושש לצעוק שמא יתנכל לו אותו פורץ.

חש הרב לאותו מקום, ניגש אל הפורץ ואמר לו בלחישה: "בני, שמא שכחת מה שכתוב בתורה: "לא תגנב"?". הסתכל הגנב בפניו של ר' אריה, השפיל עיניו, הניח את הסחורה שנטל מן החנות, ונפרד מהרב לשלום...

(איש צדיק היה עמ' 195)

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

השנה נחרוג מעט ממנהגנו מידי שנה לציין את כלל דיני חג הסוכות, החג הקדוש הבא עלינו, שמלא במצוות רבות - דיני סוכה, דיני ארבעת המינים, הלכות יום-טוב, הלכות חול המועד, הלכות ומנהגי הושענא רבה - ונתמקד אך ורק בדיני ד' המינים.

הלולב- אורך הלולב 32 ס"מ, החל מתחילת השדרה ועד סופה, ואין משערים בעלים שיוצאים מעבר לשדרה. הלולב צריך להיות טפח מעל ההדסים, וגם כאן מודדים בשדרה, כך שאם יש הדסים ארוכים צריך לדאוג שיהא טפח בלולב יתר על ההדסים. בלולב העלה האמצעי נקרא 'תיומת', ואם הוא נפתח עד השדרה הלולב פסח, ואם רק עד טפח הלולב כשר, ולהידור מקפידים שהיא תהיה סגורה לגמרי. אבל לפעמים בגלל חומרא זו גורמים נזק עצום לסוחרים, כי בודקים שוב ושוב את העלה העליון, ופותחים אותו עד הסוף ופוסלים את הלולב. לכן יש להיזהר שלא תהא מצוה הבאה בעבירה. כשהעלה האחד של התיומת נמוך מהשני אין בזה חשש אם הוא אטום לגמרי.

הלכה נוספת חשובה היא דין 'הימנק', הוה אומר שכל עלה של התיומת נוטה לצד אחר, כמו מזלג, לכן אם רואים נטיה דו-צדדית הלולב פסול. וצריך בזה מיומנות רבה, ונכון להתייעץ עם מורה הוראה בכל ספק בדין זה.

לולב קנרי שהוא זכר ולא מוציא פירות ומשונה מאד מכל לולב, ר' משה פיינשטיין אסר גם בדיעבד (או"ח ח"ד סי' קכג), ולטענתו מי שמברך עליו מברך ברכה לבטלה והכשילו בזה את גדולי ישראל. לעומתו, מרנן הגרש"ז (ספר כשרות ד' מינים) והיחו"ד (ח"א סי' סז) התירוהו לכתחילה.

האתרוג- צריך שלא יהא בחלקו העליון שינוי מראה. השאלה היא מה הוא חוטמו ואיך משארים שיעור של שינוי מראה, האם הוא בהיקף או בשטח האתרוג, ויש שינוי מראה שאינו פוסל, ולכן ראוי לשאול רב בכל שאלה. יש להקפיד שהאתרוג ישקול לפחות 60 גרם, כי אתרוגי ערב סוכות גדלים על ריבוי מים והם מתכווצים במהלך החג.

נקודה נוספת מיוחדת לשנה זו - השנה הראשונה שאחר השמיטה. דנו הפוסקים בדין ארבעת המינים משנת שמיטה, שכיוון שהאתרוג ראוי לאכילה אנו מחמירים בו כדי ירק שהולכים אחרי לקיטתו וגם כפרי שהולכים אחר חנטתו, וממילא מי שקונה אתרוג של שבועות משנה שעברה צריך לשלם עליו בהבלעה בכלל שאר המינים או לקנות מאוצר בית-דין, על כל פנים אין לקלקל אותו ויש לשמור עליו כדין קדושת

המשך בעמוד הבא

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

שביעית. לגבי הלולב אין חשש כי כיום לא משתמשים בו לטאטא את הבית (ברטנורא סוכה ג א), זו הכרעת השבה"ל (ח"א סי' קכא, משנת יוסף בשם הגרש"ז). נכון שהמהרי"ל דיסקין (שו"ת ציץ הקודש ח"א סי' טו) ורעק"א (סוכה ג א) החמירו, אבל כאמור כיום אין חשש בדבר. גם בהדס אין להחמיר, כהכרעת המהרי"ל דיסקין, ובוודאי שבערבה אין להחמיר שהיא עץ בעלמא, ולא מיועדת אפילו לריח.

ההדס- ארכו לא פחות מ-24 ס"מ. ושיעור זה הוא בענף ולא בעלים, ולכן העלים העליונים לא נחשבים חלק מהשיעור. יש הידור של רבנו ירוחם שלא יראו את העץ והעלים יהיו חופפים על כולו. אבל זו רק חומרא. לכתחילה רצוי שכולו יהיה משולש, הוה אומר ששלושת העלים יוצאים מאותה הנקודה ממש. אם יש 12 ס"מ משולש ההדס כשר, ואין זה משנה אם אין בראשו ויש ברובו משולש או שזה צירוף של כמה חלקים, הכל מצטרף (רמ"א תרמו, בכו"י, שו"ע הרב).

הערבה- יש שנזהרו בה בעניין ה'לבלוב', הוה אומר העלים הקטנים האחרונים. אלא שיש לדעת שכל חומרא זו היא בשל החשש שהערבה הינה קטומה ולא קצה הענף, ובעזרת ה'לבלוב' מוודאים זאת. אלא שכאשר יש לנו וודאות שלא מדובר בערבה קטועה אין צורך לחוש לעניין זה.

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

שו"ת

עם הרב חיים אידלס

שאלה | האם עדיף לסכך בענפים מאשר מחצלת, בגלל דברי הרשב"א (בדברי הב"י תרכט)?

תשובה | לא, האחרונים לא חששו לדברי הרשב"א כיום שמחצלות לא משמשות לשכיבה ואין חשש תקרה. נכון שדו"ז מרן הגרי"ש כתב לגאון ר"ב זילבר זצ"ל, וכן פסק הצי"א (ח"י סי' כט) אבל כבר כתב בעל האבנ"ז שמכיוון שהגשם יורד דרך המחצלת אין חשש בכלל. וגם מרן הרב וואזנר זצ"ל (שבה"ל ח"ו סי' עד) כותב שהמחצלת שהרשב"א דיבר עליה הייתה קשה ויכולה לשמש כתקרה, מה שאין כן המחצלת היא רכה ומתקפלת ואין חשש תקרה. וכך הכריע גם מרן הגרש"ז בספר הסוכה השלם (פסקים אות ז). מכל האמור אנו מכריעים שלא להחמיר.

שאלה | האם ניתן לעשות סוכה מדפנות בד, כפי שנמכרות היום?

תשובה | מרן השו"ע (או"ח תרל י) פסק כי "אין נכון לעשות כל המחיצות מיריעות של פשתן בלא קנים אע"פ שקשרן הטוב, זמנין דמינתקי ולאו אדעתיה והוי ליה מחיצה שאינה יכולה לעמוד בפני רוח מצויה". אמנם כל זה דווקא ביריעות שנקשרות באופן מסוים כך שיכולות להינתק ברוח מצויה. אבל היריעות הנמכרות היום שמחוברות אל מוטות הברזל למעלה ולמטה, כך שהן מתוחות היטב, ולצד זה גם נקשרות בצידיהן - ודאי ניתן לשים אותן לסוכה לכתחילה. והיו שהקפידו להוסיף 'לבוד' לשם ההידור, כך שעד הגובה המינימלי של דפנות (עשרה טפחים - 80 ס"מ) תהיה מחיצה כך שבין חלקיה יהיו פחות מג' טפחים (פחות מ-24 ס"מ).

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים לילדים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

שלום ילדים,

מה שלומכם? איך אתם מרגישים?

החודש הבא מלא הפתעות מרגשות. אנחנו אחרי יום כיפור מלא בתפילות מיוחדות, סליחות, תקיעת שופר אחרונה ותיכף ממש החג הבא.

איזו תפילה מכל תפילות יום כיפור אתם הכי זוכרים?

איזה רגע מיוחד מהיום הזה תרצו שיקרה שוב ביום כיפור הבא?

אנחנו יוצאים יחד למסע תחת כיפת השמיים לשבוע שלם. היום נספר על חג סוכות.

מוכנים? מתחילים.

אתם יודעים שאם קמים ממש מוקדם בבוקר, אפשר לראות את השמש זורחת, את האור מתגלה ומאיר את השמיים, אפשר גם לראות את הציפורים עפות, לשמוע אותן מצייצות ובתחילת הערב, אפשר לראות ממש איך השמיים מתכסים בחושך ואת הכוכבים מתגלים לאט לאט בשמיים.

איזה כיף לטייל ולשחק בחוץ עם משפחה וחברים, אנחנו רואים דברים בפעם הראשונה, מגלים מקומות חדשים, יש משחקים שאפשר לשחק רק בחוץ ופוגשים חברים שחיכינו מאוד לשחק איתם. בסוף היום, אחרי כל טיול, אנחנו חוזרים הביתה גם אם רוצים להישאר. גם לכם קרה שרציתם להישאר בטיול והגיע הזמן לחזור הביתה? לכל אחד מאיתנו יש בבית חדר עם מיטה לישון עליה, שמיכה נעימה להתכסות בה, שולחן במטבח לאכול עליו את ארוחות הבוקר, הצהרים והערב, את הסלון להיפגש בו עם כל המשפחה והאורחים שבאים לבקר. בטח יש חדר אחד שאתם אוהבים במיוחד בבית. בקיץ אפשר לפתוח חלונות כשרוצים אוויר, בחורף אם קר או יורד גשם בחוץ אז סוגרים חלונות. הבית שומר עלינו.

אם נגיד, הייתם יכולים עכשיו להישאר בטיול כל השבוע ולגור בחוץ כל המשפחה יחד? איזו חגיגה! להרגיש ממש כמו בני ישראל במדבר, כמו הסוכות שהם בנו כדי להישמר מהשמש החמה, עם ענני הכבוד שהקיפו אותם אחרי שיצאו ממצרים וה' דאג שישמרו עליהם, מרגש להיזכר בכל הניסים שקרו להם, ענני הכבוד סידרו להם את הדרך במסע במדבר, יישרו את האדמה לפני שבני ישראל הלכו בה שיהיה נח לדרוך עליה. חג סוכות מתקרב ואנחנו עוברים לגור בסוכה שבוע שלם! אנחנו בונים את הסוכה לפי הוראות מיוחדות, מקשטים אותה בבדים לבנים, שהם יהיו ממש כמו ענני הכבוד שהיו לבני ישראל במדבר, שתהיה לנו את המתיקות והשמירה שהייתה לבני ישראל ונוכל ממש לשמוע את הציפורים. אנחנו גם שמים מעל סכך שנוכל לראות דרכו את השמיים מתכסים בכוכבים, מקשטים את הסוכה בקישוטים מיוחדים שאפשר להכין, מביאים שולחנות, כיסאות, אוכל חגיגי ואפילו

המשך בעמוד הבא

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים לילדים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

המשך מהעמוד הקודם

מזרגים לישון עליהם ואם נתעורר בסוכה ממש מוקדם, נוכל לראות את השמש מאירה ואת האור מתגלה בשמיים. איזה מרגש!

אנחנו יושבים בסוכה, משחקים, אוכלים בה, אפילו אם יורד קצת גשם אנחנו עדיין נשארים בסוכה וכל יום אנחנו זוכים לארוח אחד מיוחד, משבעת האושפיזין. לפעמים גם משפחה וחברים באים לבקר. איזה חג מתוק. אנחנו מברכים "לישב בסוכה" רק לשבת בסוכה, לשמוח, לזכור את סוכות בני ישראל וענני הכבוד ואנחנו נהנים ממתיקות החג ומשתתפים יחד עם כולם במצווה המתוקה של חג סוכות. כל כך מתוק, שאנחנו אפילו מברכים על החלה וטובלים אותה בדבש במקום מלח עד שמחת תורה.

כל אחד יכול למצוא את הכישרון שלו בהכנות לסוכה. אחד אוהב לבנות, השני אוהב לקשט, לצייר, יש מי שאוהב לגזור ולהדביק את הקישוטים המצוירים, לעזור בסידור השולחן, העריכה, לבשל, להכין משחקים, חידות ושירים, לארח את האושפיזין שמגיעים. מה אתם אוהבים לעשות?

משחקים לסוכה

משחק אושפיזין: מכסים את העיניים לאחד המשתתפים, בוחרים חבר או בן משפחה שנמצא בסוכה שיהיה האושפיזין ועל המשתתף לגלות דרך מישוש או דרך שמיעה מי האושפיזין מולו.

דמות: בוחרים משתתף שיצא מהסוכה, כל שאר המשתתפים בוחרים ביחד דמות (אפשר מדמויות האושפיזין) ועל המשתתף לנחש בשאלות של כן ולא מי האושפיזין ששאר המשתתפים בחרו.

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים לילדים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

סיפור לאורו של ר' אריה

לפני שנים רבות,

בתלמוד תורה בירושלים, בתקופה שהיה חוסר באוכל, חילקו אוכל במידה לכל ילד. בצהרים חילקו בתלמוד צלחת פודינג אחת, זה היה כל האוכל! אם מישהו היה רוצה תוספת, היה צריך לחכות עד שכל הילדים יאכלו ואז רק אם נשארו שאריות -היה יכול לבקש עוד קצת.

אחד הילדים היה רעב במיוחד ואכל במהירות את הפודינג כי חשב שאם ימתין לתוספת אולי לא ישאר. הילד ביקש מהטבחית מנה נוספת, הטבחית פחות אהבה את הבקשה שלו הסתכלה עליו ואמרה בקול: אתה כבר קיבלת את המנה שלך! הילד כ'ל כך נפגע, הוא לקח את סיר הפודינג הענק ושפך אותו על הרצפה וזה גרם למהומה גדולה. הטבחית והילדים צעקו עליו: למה עשית את זה? זה בל תשחית לשפוך ככה אוכל!

המלמד שלו הגיע מיד, לקח אותו לצד וכשראה מה קרה אמר לו בקול שהמעשה אינו רצוי. מנהל התלמוד תורה המתין שכולם ילכו, ניגש לאותו הילד וביקש ממנו להגיע מחר לפגישה אצל המשגיח הרוחני של בתלמוד תורה, ר' אריה לוין, כדי שיחליט איך הילד יקח אחריות על מעשה כזה שלא מתאים בכלל. באותו לילה הילד לא נרדם וחשב מה יאמר למשגיח והצטער על מה שעשה.

בבוקר הגיע הילד לפגישה עם ר' אריה. מחכה לשמוע מה הרב יגיד. ר' אריה שאל את הילד: זה נכון מה ששמעתי עליך אתמול? הילד התבייש במעשה שעשה והעדיף להודות על האמת. הוא הוריד את ראשו וחיכה שר' אריה יאמר שהמעשה אינו רצוי ויאמר מה עליו לעשות כדי לתקן את המעשה. ר' אריה הסתכל עליו בחיוך וענה: אני מבין שאתה מאוד אוהב פודינג? זה נכון- ענה הילד, הרים את העיניים והסתכל בהתרגשות על הרב. ר' אריה הצביע על צלחת מלאה בפודינג שהיתה מונחת על השולחן, אמר: הכנתי לך צלחת פודינג, שב ותאכל. הילד נשם נשימה ארוכה, הוא כבר הצטער על המעשה שעשה ור' אריה הבין אותו יותר מכולם.

המשך בעמוד הבא

כמים חיים לילדים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

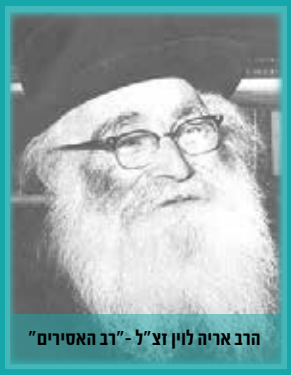

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

סיפור לאורו של ר' אריה

באותו רגע החליט הילד שכאשר יגדל יהיה מחנך בישראל, כי עכשיו קיבל מר' אריה את השיעור הראשון והיסודי בחינוך. ומה אתם חושבים שקרה אחרי הרבה שנים? אותו ילד גדל להיות מנהל אולפנה גדולה ונקרא הרב אברהם בהר"ן.